

Dosarul nr. 2ra-811/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Lupașcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secrieru, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vizitiu Ana și
Vizitiu Igor împotriva lui Plopa Mihail cu privire la repunerea în termen, încasarea
dublei arvune și a datoriei,

împotriva deciziei din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor, reprezentați de avocatul Igor
Selchin și a fost menținută hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru,

constată:

La data de 14 august 2017, Vizitiu Ana și Vizitiu Igor au depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Plopa Mihail cu privire la repunerea în termen,
încasarea dublei arvune și a datoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că la 22 decembrie 2004 între Vizitiu
Ana și Plopa Mihail a fost încheiat contractul de arvună nr. 7250, autentificat de notarul
Maria Mardari, prin care prima a transmis, iar, pârâtul a primit suma de 11 900 de euro,
în contul sumei contractului de vânzare-cumpărare a clădirii magazinului de produse
industriale, construcție nefinisată situată în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Tudor
Vladimirescu, nr. 44. Părțile au convenit că, contractul de vânzare-cumpărare va fi
întocmit până la data 22 decembrie 2005, iar, prețul vânzării obiectului menționat va
constitui 13 500 de euro.

Au invocat că, atât reclamanta Vizitiu Ana, cât și pârâtul Plopa Mihail, au fost de
acord să încheie contractul de vânzare-cumpărare a imobilului, însă, din motivul că la
acel moment obiectul contractului nu era divizat de întregul bun imobil, vânzătorul

neavând toate documentele necesare efectuării tranzacției, părțile au încheiat un contract de arvună, în urma căruia vânzătorului Plopa Mihail i-a fost transmisă suma de 11 900 de euro, ce constituie 90 % din prețul imobilului conform contractului de vânzare-cumpărare, cu obligația de a-1 perfecta la data stabilită.

Au precizat că la acel moment, imobilul constituia o construcție nefinisată (doar 31 % finisare) și nu putea fi înregistrat la oficiul teritorial cadastral pentru a fi dat în exploatare.

Au specificat că, totodată, la 22 decembrie 2004 părțile au încheiat în scris o înțelegere potrivit căreia în comun urmau să fie pregătite documentele de înstrăinare a magazinului de produse industriale, inclusiv proiectarea, divizarea terenului și autorizația în construcție, obligație asumată de către vânzător, dar din contul cumpărătorului. De asemenea, părțile au convenit asupra condițiilor de finalizare a construcției, instituirii servituții cu permiterea accesului intimatului prin arca din dreapta a magazinului care are destinația de garaj, pe un termen de 5 ani.

După încheierea contractului de arvună, începând cu 22 decembrie 2004 reclamanta a intrat de fapt în posesia, folosința imobilului și i-au fost transmise planurile construcției conform cărora urma să fie construit imobilul. Începând cu această dată, Vizitiu Ana a suportat toate cheltuielile de construcție a imobilului, care în ziua încheierii contractului de arvună avea gradul de finisare în proporție de 31 %, iar, în prezent imobilul constituie gradul de finisare de 74,45 %.

Reclamanții au menționat că, în perioada 22 decembrie 2005 – 27 martie 2009 pârâtul Plopa Mihail amâna încheierea și autentificarea contractului de vânzare-cumpărare, motivând că nu reușeste să obțină actele pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra imobilului. Acest fapt se constată cu certitudine în baza:

- acordului adițional nr. 6997 din 21 noiembrie 2005 la contractul de arvună nr. 7250 din 22 decembrie 2004, potrivit căruia la cererea lui Plopa Mihail, părțile au modificat pct. 2 din contract, modificând astfel termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare până la 22 decembrie 2006 (cheltuielile legate de încheierea acordului fiind suportate de către pârât);

- acordului adițional nr. 7566 din 13 decembrie 2006 la contractul de arvună, prin care, la cererea pârâtului, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost modificat până la 22 decembrie 2007 (cheltuielile legale de încheierea acordului fiind suportate de către pârât);

- acordului adițional nr. nr.7660 din 20 decembrie 2007 la contractul de arvună, prin care, la cererea pârâtului, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost modificat până la 22 decembrie 2008 (cheltuielile legale de încheierea acordului fiind suportate de către pârât);

- acordului adițional nr. 9335 din 12 decembrie 2008 la contractul de arvună, potrivit căruia, la cererea pârâtului, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost modificat până la 22 decembrie 2009 (cheltuielile legale de încheierea acordului fiind suportate de către pârât);

- acordului adițional nr. 1757 din 12 martie 2009 la contractul de arvună nr. 7250, prin care termenul a fost modificat până la 27 martie 2009 (cheltuielile legale de încheierea acordului fiind suportate de către pârât).

Reclamanții au declarat că toate cheltuielile pentru perfectarea actelor au fost suportate de către Vizitiu Ana.

Au notat că în sfârșit, când părțile au convenit asupra zilei de a se prezenta la biroul notarului pentru încheierea contractului, pârâtul la biroul notarial a înaintat condiții suplimentare, conform cărora pretinde o plată suplimentară în valoare de 10 000 de euro, în schimbul încheierii contractului de vânzare-cumpărare. Cu această condiție reclamanta nu a fost de acord, considerând-o o simplă estorcere de bani.

Au relevat că la 02 august 2017 s-a inițiat înmânarea cererilor prealabile pârâtului, prin intermediul executorului judecătoresc Olga Zaharescu, însă, conform constatărilor executorului din 03 august 2017, din cuvintele vecinilor, pârâtul este peste hotarele țării. În mod repetat, la 08 august 2017 s-a inițiat înmânarea cererilor prealabile pârâtului prin intermediul executorului judecătoresc Olga Zaharescu, de această dată cererile fiind înmânate lui Plopa Mihail.

Cu privire la pretenția de încasare a dublei arvune, reclamanții au menționat că, prin decizia din 19 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, irevocabilă la 13 august 2014, a fost respinsă acțiunea depusă de Vizitiu Ana împotriva lui Plopa Mihail cu privire la declararea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului situat în mun. Chișinău, or. Durlești, str. T. Vladimirescu, 44, încasarea datoriei și dobânzilor de întârziere. În această decizie, instanța de judecată a indicat că prin decizia irevocabilă din 12 iunie 2013 s-a stabilit că la caz, urmează a fi aplicată norma legală cu privire la arvună și nu norma ce se referă la recunoașterea valabilă a contractului de vânzare-cumpărare.

Astfel, reclamanții au invocat că, în temeiul prevederilor art. 633 alin. (1) din Codul civil, sunt în drept să solicite încasarea de la pârât a dublei arvuni în sumă de 23 800 de euro.

La fel, în perioada anilor 2004-2005 Vizitiu Igor, aflându-se peste hotare, transfera pe numele pârâtului mijloace financiare, care urmau a fi investite în construcția imobilului situat în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Tudor Vladimirescu, nr. 44, în total suma de 22 096,51 de euro, care urmează a fi încasată din contul lui Plopa Mihail.

Reclamanții au susținut că acțiunea este înaintată în termen, însă, dacă în instanță va fi invocată omiterea termenului de prescripție, au solicitat repunerea în termenul de adresare în instanța judecătorească.

Au solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul Anei Vizitiu a sumei de 23 800 de euro cu titlu de dublă arvună, ce reiese din neexecutarea contractului de arvună nr. 7250 din 22 decembrie 2004, a taxei de stat 15 169,84 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică – 6000 de lei; încasarea din contul pârâtului în beneficiul lui Vizitiu Igor a sumei de 22 096,51 de euro cu titlu de datorie și a taxei de stat în sumă de 14 094,79 de lei.

Prin încheierea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost respinsă cererea reclamanților cu privire la repunerea în termen a acțiunii, a fost

admisă excepția de tardivitate formulată de reprezentantul pârâtului Plopa Mihail și a fost respinsă acțiunea ca fiind tardivă.

Prin decizia din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor, a fost casată încheierea din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și a fost restituită cauza spre rejudecare în prima instanță.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Anei Vizitiu cu privire la repunerea în termen a acțiunii și a fost admisă parțial excepția de tardivitate formulată de Plopa Mihail, fiind respinsă acțiunea lui Vizitiu Ana împotriva lui Plopa Mihail privind încasarea dublei arvune în sumă de 23800 de euro, ca tardivă. În rest, cererea privind ridicarea excepției de tardivitate formulată de Plopa Mihail s-a respins ca neîntemeiată. Acțiunea lui Vizitiu Igor împotriva lui Plopa Mihail privind încasarea datoriei în suma de 22 096,51 euro a fost respinsă, ca neîntemeiată. A fost respinsă pretenția lui Plopa Mihail privind compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată. S-a încasat în mod solidar de la Vizitiu Ana și Vizitiu Igor în beneficiul statului suma de 70,10 lei cu titlu de cheltuieli de judecare a cauzei.

La data de 30 decembrie 2019 Vizitiu Ana și Vizitiu Igor, reprezentați de avocatul Igor Selchin, au declarat apel împotriva hotărârii din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor, reprezentați de avocatul Igor Selchin și a fost menținută hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 04 martie 2021 Vizitiu Ana și Vizitiu Igor au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului s-a invocat că normele de drept material și procedural au fost încălcate de către instanța de apel, iar, aprecierea probelor a fost arbitrară.

Au menționat că intimatul la notar a modificat unilateral pct. 1 și 2 din contractul de arvună, aceste condiții fiind incluse ulterior în scrisoarea lui Plopa Mihail din 02 aprilie 2009, care atestă că pârâtul deja nu dorește să încheie contractul de vânzare-cumpărare a clădirii magazinului de produse industriale, construcție nefinisată situată în mun. Chișinău, or. Durești. str. Tudor Vladimirescu, nr. 44, precum și a terenului aferent acesteia, majorând esențial și prețul contractual al bunului cu 10 000 de euro, respectiv, este cert că intimatul a schimbat esențial condițiile tranzacției.

Astfel, recurenții consideră că prin schimbarea condițiilor tranzacției, intimatul la data de 02 aprilie 2009 a recunoscut dreptul Anei Vizitiu asupra imobilului menționat în contractul de arvună nr. 7250 după data limită prevăzută în Acordul adițional nr. 1757 din 12 martie 2009, prin urmare, termenul tacit este prelungit pe o perioadă nedeterminată. Deci, prin probele anexate cu certitudine se constată că responsabil pentru neexecutarea contractului de arvună este intimatul și recurenta, în temeiul art.

633 alin. (1) din Codul civil, este în drept să solicite instanței încasarea din contul acestuia a dublei arvuni de 23 800 de euro.

Recurenții au susținut că, în cadrul cauzelor civile la care face referire instanțele ierarhic inferioare, Vizitiu Igor nu a fost parte a procesului și nu a fost înaintată o pretenție cu privire la revendicarea sumelor. Astfel, interpretarea instanței de apel este contrară unui proces echitabil, or, intimatul a rămas cu bunul imobil, cu arvuna neîntoarsă și cu toate sumele bănești nerestituite.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea de la Mihail Plopa în beneficiul lui Vizitiu Igor a prejudiciului, au fost invocate aceleași circumstanțe în fapt și în drept menționate în cererea de chemare în judecată.

Cu privire la termenul de prescripție, recurenții au menționat că la data de 01 martie 2019 au intrat în vigoare modificările la Codul civil, potrivit căruia la art. 391 alin. (1), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Reieșind din modalitatea de calcul a termenului de prescripție, care anterior era de 3 ani, iar de la 01 martie 2019 este un termen special de 10 ani, este ușor sesizabil că dreptul la acțiune apărut la 11 august 2017 este în continuare aplicabil până la data 10 august 2027 pentru a revendica aceste sume, care sunt patrimoniul recurenților până când nu este achitat de către intimat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 08 decembrie 2020.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa poștală a recurenților la data de 15 ianuarie 2021, precum și la adresa electronică că reprezentantului acestora, avocatul Selchin Igor la 18 ianuarie 2021 (f.d. 25-26, volumul III).

Astfel, recursul declarat la data de 04 martie 2021, este în termen.

La 14 aprilie 2021, copia recursului a fost expediat în adresa intimatului Plopa Mihail, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 66-67, volumul III).

Prin referința depusă la 19 mai 2021, intimatul Plopa Mihail, reprezentat de avocatul Coban Igor, a solicitat considerarea recursului ca inadmisibil, indicând că este justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la momentul începerii curgerii termenului de prescripție de 3 ani și anume, din data de 28 martie 2009, în interiorul căruia Vizitiu Ana putea pretinde încălcarea drepturilor sale ce derivă din contractul de arvună. Reprezentantul intimatului a susținut că neexecutarea obligației asumate prin arvună se datorează exclusiv recurenteii Vizitiu Ana, care, pe lângă faptul că a schimbat obiectul contractului (recurenții nu mai doreau construirea unui magazin, ci a unei case de locuit, a mai și refuzat cumpărarea terenului aferent construcției, fapt pentru care Plopa Mihail a fost în imposibilitate de a-și executa obligațiile asumate prin contractul de arvună (f.d. 68-77, volumul III).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 16 iunie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

La 06 iulie 2021 intimatul Plopa Mihail, reprezentat de avocatul Coban Igor, a depus cerere de completare a referinței, solicitând încetarea procedurii de recurs în temeiul art. 445¹ din Codul de procedură civilă sau respingerea recursului declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor și menținerea deciziei instanței de apel, cu compensarea cheltuielilor de judecată din contul recurenților în beneficiul intimatului, suportate în legătură cu examinarea acestui proces (f.d. 80-87, volumul III).

La 02 noiembrie 2021, Plopa Mihail, reprezentat de avocatul Coban Igor, a depus cerere privind încetarea procedurii de recurs în conformitate cu art. 445¹ din Codul de procedură civilă, deoarece, la caz, este întrunit unul dintre temeiurile prevăzute la art. 433 din Codul de procedură civilă, și anume recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 22 decembrie 2004, între Vizitiu Ana și Plopa Mihail a fost încheiat contractul de arvună nr. 7250, autentificat de notarul Maria Mardari, prin care Vizitiu Ana a transmis, iar, Plopa Mihail a primit suma de 11 900 de euro, echivalentul sumei de 198 873 de lei, conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei în ziua semnării contractului, în contul sumei contractului de vânzare-cumpărare a clădirii magazinului de produse industriale, construcție nefinisată situată în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Tudor Vladimirescu, nr. 44 (f.d. 9, volumul I).

În pct. 2 și 3 din contractul de arvună, părțile au convenit că, contractul de vânzare-cumpărare va fi întocmit până la data 22 decembrie 2005, iar, prețul vânzării obiectului menționat va constitui 13 500 de euro.

Conform pct. 4 din contract, Plopa Mihail s-a obligat în caz de nerespectare a prevederilor contractului să îi restituie Anei Vizitiu suma dublă a arvunei, care va constitui 23 800 de euro.

Iar, conform pct. 5, în caz de nerespectare a prevederilor contractului, Vizitiu Ana nu va pretinde la restituirea sumei arvunei achitată lui Plopa Mihail.

Ulterior, în perioada 21 decembrie 2005 – 12 martie 2009 părțile au încheiat acorduri adiționale la contractul de arvună, modificând punctul 2 din contract ce se

referă la termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil (f.d. 11-15, volumul I).

Astfel, prin acordul adițional nr. 6997 din 21 noiembrie 2005 la contractul de arvună nr. 7250 din 22 decembrie 2004, părțile au modificat termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare până la 22 decembrie 2006.

Prin acordul adițional nr. 7566 din 13 decembrie 2006 la contractul de arvună, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost modificat până la 22 decembrie 2007.

Conform acordului adițional nr. nr.7660 din 20 decembrie 2007, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost stabilit până la 22 decembrie 2008, iar, potrivit acordului adițional nr. 9335 din 12 decembrie 2008 la contractul de arvună, termenul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a fost modificat până la 22 decembrie 2009.

În final, prin acordul adițional nr. 1757 din 12 martie 2009, termenul a fost modificat până la 27 martie 2009, însă, până în prezent, contractul de vânzare-cumpărare a clădirii magazinului de produse industriale, construcție nefinisată situată în mun. Chișinău, or. Durești, str. Tudor Vladimirescu, nr. 44, nu a fost încheiat.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată la 14 august 2017, Vizitiu Ana și Vizitiu Igor au solicitat încasarea din contul lui Plopa Mihail în beneficiul Anei Vizitiu a sumei de 23 800 de euro cu titlu de dublă arvună, ca urmare a neexecutării de către pârât a contractului de arvună nr. 7250 din 22 decembrie 2004, a taxei de stat în mărime de 15 169,84 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică – 6000 de lei, precum și încasarea din contul lui Plopa Mihail în beneficiul lui Vizitiu Igor a sumei de 22 096,51 de euro cu titlu de datorie (cheltuieli suportate pentru construcția imobilului) și a taxei de stat în sumă de 14 094,79 de lei.

Totodată, Vizitiu Ana și Vizitiu Igor au susținut că acțiunea este înaintată în termenul prevăzut de lege, însă, în cazul în care va fi invocată omiterea termenului de prescripție, au solicitat repunerea în termenul de adresare în instanța judecătorească.

Pe parcursul examinării cauzei, Plopa Mihail a invocat omiterea termenului la înaintarea acțiunii, menționând că termenul a început să curgă la 28 martie 2009 și a expirat la 28 martie 2012.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii cererii Anei Vizitiu cu privire la repunerea în termen a acțiunii și a admis parțial excepția de tardivitate formulată de Plopa Mihail, fiind respinsă acțiunea Anei Vizitiu cu privire la încasarea dublei arvune în sumă de 23800 de euro, ca tardivă, iar, acțiunea lui Vizitiu Igor cu privire la încasarea datoriei în sumă de 22 096,51 euro și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată, s-a încasat în mod solidar de la Vizitiu Ana și Vizitiu Igor în beneficiul statului suma de 70,10 lei cu titlu de cheltuieli de judecare a cauzei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Vizitiu Ana și Vizitiu Igor, reprezentați de avocatul Igor Selchin, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că decizia instanței de apel este întemeiată și legală.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 272 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Reieșind din normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la respingerea cererii Anei Vizitiu cu privire la repunerea în termen și respingerea acțiunii depusă de Ana Vizitiu cu privire la încasarea dublei arvune în sumă de 23800 de euro, ca fiind depusă cu omiterea termenului general de prescripție.

Or, dreptul la acțiune al Anei Vizitiu a început să curgă din data de 27 martie 2009, când a expirat termenul limită pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare, stabilit de către părți prin acordul adițional la contractul de arvună din 12 martie 2009.

Nu poate reținut argumentul invocat de recurentă precum că termenul de 3 ani urmează a fi calculat din ziua înmânării cererii prealabile și anume din 08 august 2017, or, art. 272 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019) prevede în mod expres că dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

La fel, nu poate fi reținut nici argumentul invocat în recurs precum că, în speță, ar fi aplicabile prevederile art. 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019), conform cărora se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție. Or, termenul de prescripție stabilit de această normă se aplică față de drepturile reale, care potrivit art. 454 din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019) sunt dreptul de proprietate și drepturile reale limitate - uzufruct, uz, abitație, suprafață, servitute, drepturile reale de garanție, inclusiv gajul și ipoteca, alte drepturi cărora prin lege le este atribuit în mod expres acest caracter.

Pe când la caz, obiectul dedus judecării constă în încasarea sumei de 23 800 de euro cu titlu de dublul arvunei ce reiese din neexecutarea contractului de arvună nr. 7250 din 22 decembrie 2004 și nu este litigiu ce decurge din apărarea drepturilor reale.

Totodată, deși recurenta Vizitiu Ana a solicitat, în temeiul art. 116 alin. (1) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen a acțiunii, totuși, în acest sens nu a prezentat probe care să justifice omiterea termenului de prescripție, în speță nefiind identificate circumstanțe care ar împiedica recurenta să-și exercite drepturile procedurale.

Cu referire la acțiunea lui Vizitiu Igor cu privire la încasarea datoriei în sumă de 22 096,51 euro și a cheltuielilor de judecată, instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 512 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 572 alin. (2) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 575 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Din materialele cauzei rezultă că, între Vizitiu Igor și Plopa Mihail nu există raporturi contractuale, respectiv, părțile nu au determinat termenul de executare a obligației de restituire a sumelor pretinse cu titlu de datorie, astfel, obligația nu rezultă din lege sau contract.

Prin urmare, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au conchis că dreptul la acțiune al lui Vizitiu Igor s-a născut la data expirării termenului acordat în somația de restituire benevolă a sumei pretinse cu titlu de datorie, adică începând cu data de 11 august 2017, acțiunea lui Vizitiu Igor fiind depusă în interiorul termenului de prescripție stabilit de lege.

În susținerea pretenției cu privire la încasarea sumei de 22 096,51 euro cu titlu de cheltuieli suportate pentru construcția imobilului, Vizitiu Igor a prezentat următoarele acte de efectuare a transferurilor bancare: dispoziția de plată din 14 aprilie 2005 în sumă de 1400 euro, dispoziția de plată din 11 martie 2005 în sumă de 3215,49 euro, dispoziția de plată din 24 mai 2005 în sumă de 1520 euro, dispoziția de plată din 12 iulie 2005 în sumă de 3 450 euro, dispoziția de plată din 07 iulie 2006 în sumă de 6040 euro, dispoziția de plată din 18 ianuarie 2006 în sumă de 3000 euro, dispoziția de plată din 20 septembrie 2005 în sumă de 4500 euro și dispoziția de plată din 15 noiembrie 2005

în sumă de 3535 euro, în mărime totală de 26 660 euro, beneficiarul fiind pârâtul Plopa Mihail (f.d. 16-32, volumul I).

Materialele cauzei atestă că anterior, la 27 mai 2009 Vizitiu Ana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Plopa Mihail, solicitând repunerea în termen, declararea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului situat în mun. Chișinău, or. Durești, str. Tudor Vladimirescu, 44, recunoașterea dreptului ei de proprietate asupra acestui imobil și încasarea sumelor de 7965 de euro și 900 de dolari SUA.

Prin decizia din 19 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău, irevocabilă la 13 august 2014, a fost admis apelul declarat de Plopa Mihail și a fost casată hotărârea din 12 mai 2010 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de Vizitiu Ana a fost respinsă integral (f.d. 73-83, volumul I).

În decizia din 19 martie 2014, instanța de apel a reținut că potrivit dispozițiilor de transfer al banilor, Vizitiu Ana a transferat pe numele lui Plopa Mihail la data de 11 martie 2005 - suma de 3200 de euro; la 14 aprilie 2005 - 1400 de euro; la 24 mai 2005 - 1520 de euro; la 12 iulie 2005 - 3450 de euro; la 22 septembrie 2005 - 4500 de euro; la 15 noiembrie 2005 - 3535 de euro, la 18 ianuarie 2006 - 3000 de euro; la 07 iulie 2006 - 6040 euro, în total Vizitiu Ana a transferat lui Plopa Mihail suma de 26 645 de euro.

Totodată, instanța de apel a reținut că prin cererea de chemare în judecată modificată, Vizitiu Ana recunoaște că Plopa Mihail a achitat o parte din datorii și anume: suma de 3200 euro și 1100 dolari SUA pe care a primit-o cu împrumut conform recipisei din 11 martie 2005, suma de 10 400 de euro care a fost acordată fiului Vizitiu Adrian, suma de 2600 de euro care a fost cheltuită de Plopa Mihail pentru construcția brâului din beton, de 200 de euro transmisă de Plopa Mihail cumnatei Anei Vizitiu, 200 de euro transmisă de Plopa Mihail soacrei Anei Vizitiu și suma de 2080 de euro transmisă de Plopa Mihail unei persoane apropiate Anei Vizitiu. În total, Vizitiu Ana recunoaște că Plopa Mihail a achitat (valorificat) 18 680 de euro și 1100 de dolari SUA din sumele datorate.

Instanța de judecată a mai constatat în decizia din 19 martie 2014 că, stabilind autenticitatea înscrisurilor conținute în caietele anexate la dosar, Vizitiu Adrian (fiul Anei Vizitiu) a primit de la Plopa Mihail, pentru efectuarea lucrărilor de construcție, următoarele sume de bani: 850 de euro, 1500 euro și 4000 Euro. Ținând cont de faptul că banii transmiși de Plopa Mihail lui Vizitiu Adrian au fost folosiți pentru efectuarea lucrărilor de construcție, adică folosiți în interes familial, instanța de judecată a considerat că sumele respective au profitat creditorului Vizitiu Ana și în conformitate cu prevederile art. 579 alin. (2) din Codul civil, urmează a fi considerate ca o executare a obligațiilor față de Vizitiu Ana care antrenează stingerea obligației lui Plopa Mihail față de Vizitiu Ana în sumă de 6350 euro.

În afară de aceasta, instanța de judecată a constatat că Plopa Mihail a suportat din cont propriu cheltuieli pentru formarea bunului imobil în sumă de 2000 de lei; cheltuieli legate de executarea lucrărilor cadastrale în sumă de 2774 lei; cheltuieli legate de efectuarea lucrărilor de construcție a casei litigioase în sumă de 86 448 lei; cheltuieli

pentru achitarea energiei electrice în procesul de construcție - în sumă de 1068 lei, în total 92 290 lei.

În concluzie, în decizia din 19 martie 2014, Curtea de Apel Chișinău a indicat că, din suma datoriei confirmate de 26 645 euro pe care Plopa Mihail o are față de Vizitiu Ana, urmează a fi scăzută suma de 18680 euro și 1100 dolari SUA (echivalentul a 819 euro conform cursului oficial de schimb din data de 11 martie 2005), pe care Vizitiu Ana prin cererea de chemare în judecată modificată recunoaște că le-a primit de la Plopa Mihail, precum și suma de 6350 euro pe care Plopa Mihail a transmis-o lui Vizitiu Adrian pentru efectuarea lucrărilor de construcție și suma de 92290 lei, pe care Plopa Mihail a cheltuit-o din cont propriu pentru achitarea diverselor lucrări efectuate la casa litigioasă. Astfel, din probele administrate, instanța a constatat că Plopa Mihail a stins pe deplin datoria de 26645 euro și chiar din mijloace proprii a finanțat o parte din lucrările de construcție.

În conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Date fiind cele relevate, la caz, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au conchis că recurentul Vizitiu Igor pretinde la încasarea din contul lui Plopa Mihail a sumei de 22 096,51 euro în baza unor probe care au fost deja supuse analizei în cadrul procesului judiciar la acțiunea lui Ana Vizitiu împotriva lui Mihail Plopa cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate, încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, inițiat de către soția recurentului Vizitiu Igor la 27 mai 2009.

Conform art. 522 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), dacă doi sau mai mulți creditori au dreptul să pretindă la o prestație în așa fel încât fiecare să poată pretinde la întreaga prestație, iar, prestația făcută unuia dintre creditori eliberează debitorul, atunci creanța lor este solidară.

Conform art. 525 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), executarea integrală a obligației față de unul din creditorii solidari exonerează debitorul de executarea obligației față de ceilalți creditori.

Atât în cererea de apel, cât și în cererea de recurs, Vizitiu Igor a invocat că litigiul enunțat a fost între alte părți, iar, dânsul nu a fost atras în acel proces judiciar, motiv pentru care constatările expuse în hotărârile judecătorești irevocabile nu îi sunt opozabile.

În acest sens, instanța de recurs reține că, în cadrul examinării cauzei, Vizitiu Igor a declarat că mijloacele bănești reprezintă venitul obținut de acesta din activitatea în Republica Italiană și respectiv, au fost folosiți în interes familial, fiind transferați în contul intimatului în Republica Moldova în vederea onorării angajamentelor asumate de soția Vizitiu Ana în raport cu Plopa Mihail, având o speranță legitimă de a dezvolta pe viitor o afacere de familie.

În acest context, Vizitiu Igor a confirmat că a cunoscut despre inițierea de către soția sa Vizitiu Ana a unei acțiuni în justiție împotriva lui Plopa Mihail, a cunoscut obiectul litigiului, precum și rezultatul final al procesului în cauză. Însă, recurentul nu și-a manifestat interesul de a interveni în cadrul procesului anterior, iar, după pronunțarea unei soluții irevocabile nu a formulat o cerere de revizuire a deciziei din 19 martie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, în cauza civilă examinată anterior, s-a stabilit că banii transmiși au fost folosiți în interes familial și că de sumele respective a profitat creditorul Vizitiu Ana.

Prin urmare, în circumstanțele în care datoria pretinsă de către Vizitiu Igor în mărime de 22 096,51 de euro reprezintă o proprietate în devălmășie, iar, în virtutea autorității lucrului judecat, care stabilește că Plopa Mihail a stins pe deplin datoria pe care o avea față de Vizitiu Ana, soția lui Vizitiu Igor, respectiv executată și în raport cu ultimul, Colegiul civil reține ca întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare, care au respins această pretenție ca neîntemeiată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se respinge recursul declarat de Vizitiu Ana și Vizitiu Igor.

Se menține decizia din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vizitiu Ana și Vizitiu Igor împotriva lui Plopa Mihail cu privire la repunerea în termen, încasarea dublei arvune și a datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic